Redacţiunea, Administraţiunea
Tipografia:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ, Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena: *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg;* în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat;* în Frankfurt: *G. L. Daube:* în Hamburg: *A. Steiner.*
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoiélă.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta" iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 65. Braşovŭ, Mercurĭ, 23 Martie (4 Aprilie) 1888.

Nou abonamentŭ la „GAZETA TRANSILVANIEI".

Cu 1 Aprilie 1888 st. v. se deschide nou abonamentŭ la care invitămŭ pe toţi amicii şi sprijinitorii fóiei nóstre.

Preţulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:
pe trei lunĭ **3** fl.
pe şése lunĭ **6** fl.
pe unŭ anŭ **12** fl.

Pentru România şi străinătate:
pe trei lunĭ **10** francĭ,
pe şése lunĭ **20** francĭ,
pe unŭ anŭ **40** francĭ.

Abonarea se póte face mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate postale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arĕta şi posta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei".

Braşovŭ, 22 Martie st. v. 1888.

De unŭ timpŭ încóce domnesce în România mare ferbere.

Luptele de partidŭ nu numai au devenitŭ mai înverşunate, dér au degeneratŭ din lupte parlamentare în lupte de stradă.

Cine e vinovatŭ, guvernulŭ orĭ oposiţiunea, nu voimŭ sĕ cercetămŭ acuma; destulŭ că acéstă nouă apariţiune în viéţa parlamentară a României este fórte întristătóre şi trebue sĕ mâhnéscă inima orĭ-căruĭ Românŭ, fiă elŭ de orĭ şi unde mai vĕrtosŭ când vede deducţiunile ce le face din aceste evenimente, cu intenţiune orĭ fără intenţiune, pressa europénă.

S'a emanatŭ adecă idea, că în România nu mai e vorba de o luptă seriósă de partidŭ, ci de lupta unei mânĭ strĕine în contra ordinei de statŭ în România, care tinde înăuntru a o slăbi, ér în afară a o compromite.

Noi nu putemŭ crede acésta, fiindŭ că nu ne putemŭ închipui sĕ esiste deputaţĭ în sînulŭ oposiţiunei atâtŭ de nepatrioţĭ, încâtŭ sĕ se facă instrumente órbe ale unei puterĭ streine, orĭ-care ar fi ea, după cum îĭ însinuă unele foi streine. De aceea suntemŭ de părere, că isvorulŭ scenelorŭ turbulente din ḑilele din urmă este a se căuta chiar în neajunsurile dinăuntru ale ţĕrii şi din sînulŭ societăţii.

Numai aşa ne putemŭ esplica şi a doua demisiune a d-lui ministru-preşedinte Brătianu, ce ne-a semnalat'o telegrama de erĭ. Noi trebue sĕ considerămŭ acéstă demisiune ca unŭ actŭ de patriotismŭ alŭ d-lui Brătianu, care mai bine a preferitŭ a se retrage, decâtŭ a'şĭ atrage învinuirea, că dênsulŭ e causa neajunsurilorŭ de care sufere ţéra şi societatea.

Décă'n adevĕr ar fi o mână streină în jocŭ, atuncĭ nu credemŭ că d-lŭ Ionŭ Brătianu s'ar fi retrasŭ tocmai în asemenĭ împrejurărĭ, când dătoria sa de patriotŭ i-ar fi impusŭ sĕ stea la postulŭ sĕu şi sĕ lupte cu tótă energia în contra acestorŭ uneltirĭ străine, décă în adevĕrŭ esistă.

Amŭ fi de altă parte fórte scurtŭ-vĕḑĕtorĭ, décă nu amŭ recunósce, că şi astăḑĭ încă unele puterĭ încércă în totŭ chipulŭ şi modulŭ sĕ influinţeze asupra politicei esteriŏre a guvernului românŭ, şi că pentru ca sĕ'şĭ ajungă scopurile lorŭ arŭ vedé bucurosŭ producêndu-se anarchiă în ţéră.

In asemenĭ împrejurărĭ grele, prin care trece aḑĭ ţéra, mărturisimŭ că e fórte întristătorŭ a vedé, cum în patima şi în foculŭ luptei de partidŭ unii uită cu totulŭ de alŭ treilea, care stă cu privirĭ lacome la o parte şi se bucură, se înţelege numai pe contulŭ intereselorŭ României.

Adevĕratulŭ patriotismŭ trebue sĕ arate fiăcăruia, pănă la ce margine póte merge în patima şi foculŭ sĕu de luptă împotriva unui partidŭ, şi cei ce trecŭ acéstă margine, pĕcătuescŭ în contra patriei şi a intereselorŭ ei de viéţă.

Dorimŭ ca gréua crisă interióră, prin care trece aḑĭ România, sĕ se resolve câtŭ mai curêndŭ spre bine ca sĕ se dovedéscă din nou, că Românii, cu tóte neînţelegerile dintre ei, sciu sĕ fiă uniţĭ ca şi 'n trecutŭ, când e vorba de interesele ţĕrii şi că nu se vorŭ face nicĭodată uneltele duşmanilorŭ ei.

Orĭ-cine ar lua frênele guvernului după d-lŭ I. Brătianu, relele ce în adevĕrŭ esistă în ţéră nu le va puté înlătură, orĭ-câtŭ de genialŭ ar fi, decâtŭ numai atuncĭ când toţĭ fiĭ ţĕrii vorŭ conlucra împreună, fie-care la postulŭ sĕu, cu deplină seriositate, pentru stîrpirea lorŭ.

Braşovŭ, 19 (31) Martie 1888.

Pe temeiulŭ învitaţiunei publicate mai în urmă în numerii 17 şi 18 ai „Gazetei Transilvaniei" din 1888, prin care am convocatŭ pe **toţi domnii carĭ au contribuit la subsidiile pentru „Gazetă" în anii 1860—1863** la o *întrunire* în Alba-Iulia pe ḑiua de *26 Martie (7 Aprile) 1888* spre a asculta darea mea de sémă, îmĭ iau voiă a face cunoscutŭ, că întrunirea se va ţiné în *Alba-Iulia* Sâmbătă în 26 Martie (7 Aprile st. n.) la *2 óre după améḑĭ* în sala Otelului *„La Sóre"* din piaţă.

Dr. Aurel Mureşianu.
Editorŭ şi Redactorŭ.

Rĕsboiu séu pace.

„Kreuzzeitung," organŭ care îşĭ ia informaţiunile din cercurile oficióse germane spune într'unŭ articulŭ alŭ sĕu, că în urma nouĕlorŭ propoşiţiunĭ rusescĭ privitóre la cestiunea bulgară, rĕsboiulŭ este inevitabilŭ.

Totŭ acestŭ ḑiarŭ mai ḑice, că în casŭ de rĕsboiu Rusia va fi silită a opera singură, căcĭ după cum se prevede din împrejurările actuale, Rusia cu greu va puté conta chiar şi pe sprijinulŭ Francesilorŭ.

Referitorŭ totŭ la cestiunea bulgară „Politische Cor." primesce din Petersburgŭ o corespondenţă, în care 'i se relatéză următórele:

Atitudinea cabinetelorŭ din Londra, Viena şi Roma a descuragiatŭ peste mĕsură cercurile rusescĭ, carĭ acum parŭ a fi convinse, că la casŭ de rĕsboiu vorŭ rĕmâné singurĭ, că puterile din apusŭ nu numai că nu-i vorŭ sprijini pe Ruşĭ în cestiunea balcanică, dér că vorŭ întărîta şi pe Turcia în contra lorŭ.

In urma acestorŭ încredinţărĭ, Ruşii parŭ a'şĭ schimba politica. Prin mijlocirea unorŭ oficerĭ fugiţĭ din Bulgaria, ei au pusŭ la cale unŭ planŭ pentru rĕsturnarea principelui Ferdinandŭ. Capulŭ acestei rĕscóle se ḑice a fi Karaveloff şi Zancoff.

„Ceremŭ espulsarea."

Sub acestŭ titlu scrie fóia oficiósă „Telegrafulŭ" din Bucurescĭ următórele:

Colonelulŭ Maicanŭ a fostŭ condamnatŭ. Suntemŭ mulţumiţĭ că militarulŭ care şi-a călcatŭ onórea a primitŭ rĕsplata cuvenită.

Suntŭ daţĭ judecăţei doi generalĭ: Al. Anghelescu şi Maicanŭ, justiţia se va pronunţa.

Dér în afară de militarii condamnaţĭ şi acusaţĭ mai suntŭ încă culpabilĭ, carĭ sfidândŭ justiţia ţĕrei, 'şĭ batŭ jocŭ de poporulŭ românŭ.

Vorbimŭ de individulŭ Broadwell. Onórea ţĕrei cere imperiosŭ ca acestŭ străinŭ sĕ fiă espulsatŭ din ţéră.

Ce ascéptă guvernulŭ? Pentru ce nu vrea sĕ satisfacă opinia publică, indignată de cutezanţa, de obrăsnicia unui streinŭ ca Broadwell, care şi-a făcutŭ avere la noi, corupêndŭ lumea, cumpărândŭ pe ómenii micĭ de sufletŭ, micĭ de caracterŭ?

Peste graniţă cu Broadwell! Afară din ţéră străinii, carĭ vinŭ la noi cu singurulŭ scopŭ de a se înavuţi, lăsându-ne în loculŭ aurului nostru ruşine şi corupţiune!

In orĭ-ce ţéră după unŭ procesŭ aşa de scandalosŭ ca acela alŭ col. Maicanŭ, care a traficatŭ cu onórea sa de militar, unŭ streinŭ culpabilŭ de a fi mituitŭ, coruptŭ, deja de multŭ pleca între gendarmĭ la hotarele ţĕrei.

Sĕ se facă şi la noi acésta, sĕ se dea pildă streinilorŭ neruşinaţĭ, carĭ aducŭ cangrena corupţiunei într'o ţéră tênĕră, plină de viéţă şi de vigóre ca România.

Afară leproşii, ca sĕ scăpămŭ de lepră!

SCIRILE ḐILEI.

Reamintimŭ că mâne, Mercurĭ în 23 Martie [4 Aprilie], se va pertracta înaintea juriului din Cluşiu *procesulŭ de pressă* intentatŭ *„Calicului."*

***

Tótă lumea a admiratŭ pe Tanner şi Succhi, fiindŭ că au pututŭ răbda de fóme câteva sĕptĕmânĭ. Dér pe lângă *învĕţătorulŭ ajutătorŭ din Valko* nu suntŭ nimicŭ. Acestŭ învĕţătorŭ, precum se vede din statistica scólelorŭ poporale din diecesa Vaţului, trăesce unŭ anŭ întregŭ cu 50 florinĭ. Statistica nu ne spune, cum se întêmplă minunea acésta.

***

Mare amărîciune domnesce în *Chezdi-Oşorheiu*, precum spune „Sz. N.," *în contra preotului* Marcell *Tamás*, care în ḑilele trecute a refusatŭ a înmormênta pe calfa de pălărierŭ Franz Bandi din motivulŭ, că mortulŭ n'a lăsatŭ în urmă'ĭ nicĭ unŭ crucerŭ şi nicĭ nu s'a găsitŭ niminea, care sĕ plătéscă cheltuelile îmormêntării. Insaşĭ autoritatea l'a provocatŭ pe preotulŭ sĕ facă serviciulŭ de îmormêntare, sub ameninţare că-lŭ va arĕta episcopului, dér preotulŭ a rĕspunsŭ că nicĭ Dumneḑeu, nicĭ episcopulŭ n'are sĕ'i porunceséă. Mortulŭ a fostŭ îmormêntatŭ fără preotŭ. Se ḑice, că preoţimea rom. catolică din Ardealŭ va pune în lucrare o acţiune în contra acestui neumanŭ preotŭ.

***

In Viena a rĕposatŭ în ḑilele acestea o femeă bĕtrână, care din considerabila sa avere, vrêndŭ sĕ facă parte şi archiducelui Albrecht, i-a lăsatŭ acestuia prin testamentŭ suma de 20,000 fl., motivându-şĭ faptulŭ cu împrejurarea, că archiducele i-a făcutŭ ei cu ocasiunea învingerei dela Custozza o impresiune fórte plăcută. Curiosŭ este testamentulŭ ei şi pentru aceea, că în elŭ femea testatóre protestéză cu tótă puterea contra pedepsei cu mórte şi pretinde, ca nicĭ chiar contra ucigaşilorŭ sĕ nu se aplice acéstă pedépsă.

***

Intr'o şedinţă a societăţii geografice unguresci din Pesta, membrulŭ ei ordinarŭ Berthold Weiss ţinŭ o conferinţă *„despre misiunea comercială-geografică a Ungariei"*. Începŭ a vorbi de Romanĭ, de căile lorŭ comerciale cătră Orientŭ, de cheia peninsulei balcanice, care era Ungaria, şi ajunse la conclusiunea, că şi aḑi Ungaria trebue sĕ fiă mijlocitórea Orientului cu Occidentulŭ şi decĭ comerciulŭ trebue concentratŭ în mânĭ unguresci, producţiunile Ungariei sĕ'şĭ procure pieţe totŭ mai marĭ în peninsula balcanică, şi încă acéstă *ocupare comercială politică a Orientului* sĕ se îndeplinéscă acum până nu e târḑiu, căcĭ altfelŭ va fi greu a înlătura pe concurenţĭ. Conferenţiarulŭ a propusŭ, între alte mijlóce practice, înfiinţarea de deposite de mărfurĭ, o instituţiune prin care mica Ragusa, „care sta odinioră sub supremaţia ungară", a pututŭ smulge şi ţiné în mânile sale seculĭ comerciulŭ întregŭ alŭ peninsulei balcanice.

Corespondenţa „Gazetei Transilvaniei."

Têrgulŭ-Murĕşului, 23 Martie 1888.

Têrgŭ de ţéră. Focŭ. Lunĭ, Marţĭ şi Mercurĭ în 19, 20 şi 21 a fostŭ aicĭ în Murĕşŭ-Oşorheiu têrgŭ de vite, aduse din tóte părţile împrejurimei în numĕrŭ mare, s'au vêndutŭ 1518 vite cornute 323 cai şi s'au datŭ 149 bilete de porcĭ de carĭ în unŭ biletŭ se vêndŭ şi câte 1 şi şi mai mulţĭ. Preţurile au fostŭ micĭ prin urmare a fostŭ têrgŭ rĕu pentru vêndĕtorĭ. Ḑiua têrgului, Joi (22) a fostŭ tare cercetată, ómenĭ au venitŭ mulţĭ fiindŭ timpŭ frumosŭ şi căile uscate, dér têrgŭ nicĭ în ḑiua asta nu a fostŭ bunŭ, din lipsa cea mare de banĭ, ér banĭ în timpulŭ de aḑĭ au numai jidovii, numai ei se îmbogăţescŭ în ţera acésta. Vĕḑêndŭ cu ochii, ei cumpĕră mereu şi în oraşulŭ acesta, şi în strade principale, case şi încă de cele mai frumóse.

Alaltă séră după 9 óre a [illegible]
aicĭ focŭ în o stradă principal[illegible]
király utcza" într'o fabric[illegible]
care ajutatŭ de unŭ v[illegible]
têndŭ spre nordŭ, a
fabrica şi tóte al[illegible]
rora au fostŭ [illegible]
de tótă sp[illegible]
au fost[illegible]

a
de.

brica
locitŭ.
Ar 1.

necesitate imperativă ca d-nii preoțī ai noștri sĕ îndemne comunele bisericescī a asigura sfintele bisericī și casele de șcólă unde acelea nu arŭ fi deja asigurate, sĕ îndemne seriosŭ și pe poporenī a'șī asigura celŭ puținŭ casele ca astfelŭ în casŭ de nenorocire sĕ nu rĕmână pe drumurī. *T.*

Șieu-Măgherușŭ, Martie 1888.

Starea poporului din comună. Din tóte părțile se trimitŭ corespondințe, numai din ținutulŭ nostru nu, ceea ce face sĕ se pară că totŭ spiritulŭ românŭ a amuțitŭ din partea acésta. Causa la acésta este negligența fórte mare din partea multorŭ inteligențī, cu deosebire a unora dintre preoții și învĕțătorii din acéstă împrejurime, carī pré puținŭ se intereséză de națiunea lorŭ.

Mulțī dintre luminătorii poporului nostru nu'șī procură foi românescī, ci maghiare și germane, de unde se vede ca dênșii suntŭ aplicațī mai multŭ spre naționalitățī streine decâtŭ spre a lorŭ, din a cărei sudóre trăescŭ, precum se întêmplă și în comuna Șieu Măgherușŭ, unde pe luminătorii poporului românŭ mai că nu-i dóre capulŭ de interesele poporului.

In fruntea fiăcărui poporŭ de orīce naționalitate suntŭ preoții și învĕțătorii, carī suntŭ factorii principalī ai progresărei și culturei unei națiunī, și precum aceștī capī îșī dau mai mică orī mai mare silință, așa e și progresulŭ.

In comuna Șieu-Măgherușŭ suntŭ Românī, Sasī, Jidanī și câțī-va Ungurī. Dintre toțī aceștia Românii forméză maioritatea în comună, dér dênșii suntŭ cei mai desbinațī, așa încâtŭ deși suntŭ maioritatea comunei, cu tóte acestea sunt îndĕrĕptulŭ celorŭ de altă altă naționalitate și cu deosebire îndĕrĕptulŭ Sasilorŭ, carī suntŭ cu multŭ mai puținī de câtŭ Românii din comună.

De unde vine óre acésta? De sigurŭ numai dela capii lorŭ, pentru-că décă capii lorŭ, adecă preoții și învĕțătorii lorŭ, se intereséză de poporŭ, îi dă instrucțiune bună și folositóre, care duce la scopŭ și prin care se deștéptă, trăiescŭ în armonià și nu se invidiază unii pe alții, suntŭ în totŭ loculŭ unŭ întregŭ nedivisibilŭ.

De aicea urméză că deși Sasii sunt cei mai puținī în comună, cu tóte acestea suntŭ cei dintêiu, pentru că preotul și învĕțătorulŭ lorŭ se punŭ în frunte și le dau esemple bune.

Românii suntŭ delăturațī și desbinațī în totŭ modulŭ de Sasī și chiar de capii Românilorŭ (preotŭ și învĕțătorŭ). De Sasī nu ne indignămŭ așa tare, deórece suntŭ de altă naționalitate și așa îșī caută interesele lorŭ proprii, ne indignéză însĕ aceea, că preotulŭ și învĕțătorulŭ românŭ din comuna Șieu-Măgherușŭ nu numai că s'au alipitŭ de alte naționalitățī, ci producŭ invidii, certe și desbinărī între poporenī.

In ceea ce privesce starea economică, e slabă, pentru-că sărăcindŭ poporulŭ pe ḑi ce merge nu-șī póte lucra nicī pămêntulŭ care décă s'ar lucra bine ar produce binișorŭ bucate, și așa Românii avêndŭ o stare economică bună ar putea suporta tóte greutățile de orīce natură fără de a simți neplăcerī, așa din contră Românii devinŭ cei mai debilī și miserī în tótă privința.

Afară de aceea, la slăbirea stărei economice contribue și comasația, care e unŭ mijlocŭ fórte rĕu pentru esistința poporului românŭ, acésta asemenea e întrodusă la noi de capii națiunei române din comună în conțelegere și comunicațiune cu celelalte naționalitățī.

Motorii principalī ai comasației sunt preotulŭ și învĕțătorulŭ carī au îndemnatŭ naționalitățile streine din comună sĕ céră comasarea. După tóte semnele poporulŭ românŭ de aci va deveni în o stare fórte critică. De aceea e și fórte nemulțumitŭ și amărîtŭ.

In ceea ce privesce starea instrucțiunei este de asemenea fórte rea din tóte punctele de vedere, pentru că luminătorii poporului nu se intereséză de școlă, nicī de progresarea poporului. Preotulŭ nu o cercetéză așa ḑicêndŭ nicī odată ca directorŭ alŭ școlei, ér învĕțătorulŭ nu vré sĕ corĕspundă chemărei sale.

Mai e de miratŭ, décă Românii devinŭ batjocura celorlalte naționalitățī?

Ar fi fórte de doritŭ ca lucrurile sĕ se'ndrepte, chiar spre binele preotului și învĕțătorului.

Corespondentulŭ.

Têrgulŭ de rîmătorī dela T. Severinŭ.

Cetimŭ în „Curierulŭ financiar“ din Bucurescī:

Otărîtŭ, Steinbruchulŭ ne-a măturatŭ aprópe totŭ têrgulŭ de vite! Étă în adevĕrŭ ce constatămŭ din situațiunea presentată de direcțiunea acestui têrgŭ la 9/21 Martie curentŭ: Rîmătorii întrațī în têrgŭ 17,931. Din aceștia 1,297 s'au vêndutŭ pentru interiorulŭ țĕrei și 14 mii 101 pentru Steinbruch (Austro-Ungaria). Prețurile vînḑĕrei au variatŭ între 60 și 70 banī kilogramulŭ după deducțiunea de 45 kilograme viéță la părechea de rîmătorī și 4% radeșŭ. Resultatulŭ inspecțiunei și alŭ carantinei în cursŭ de 10 lunī dă următórele cifre: 41 rîmătorī exterminațī din causa bólei de dințī: 40 ucișī și 1 peritŭ sub durata carantinei. Astfelŭ din 17,931 rîmătorī întrațī n'au mai rĕmasŭ în têrgŭ de câtŭ 2,444. Succesulŭ acestui tîrgŭ e mai multŭ decâtŭ strălucitŭ.

Literatură.

Fóia bisericéscă și scolastică din Blașiu, redigeată de *Dr. Ioanŭ Rațŭ* și *Alexandru Uilăcanŭ*, are în Nr. 13 dela 1 Aprilie următorulŭ sumarŭ: In partea bisericéscă: Ioanŭ Inocențiu L. B. Clain de Sadŭ (urmare). — Observațiunī cu privire la raportulŭ, ce esistă între biserica românéscă gr. cat. și biserica romano-catolică, de Dr. Augustinŭ Bunea. — S. Paresimī pe timpulŭ S. Chrisostomŭ. — Revistă. In partea scolastică: Despre rangul și ordinea operațiunilor în espresiunile algebrice, de Dr. Paulŭ Tanco. — Epistole de pe terenulŭ pedagogiei practice, de V. G. Borgovanŭ. — Cunoscințe din istoria educațiunei și instrucțiunei, de M. Popŭ, profesorŭ. — Tractarea unei bucățī de lectură, de R. Simu. — Documentŭ istoricŭ. — Lucrările în acéstă lună. — Varietățī.

George Lazarŭ, revista pedagogică literară din Bârladŭ, alŭ căreia primŭ-redactorŭ este d-lŭ *S. M. Haliță*, are în Nr. 12 dela 15 Martie următorulŭ sumarŭ: Configurațiunea pămêntului pe fundulŭ mărilorŭ și alŭ oceanelorŭ, de Gavrilŭ Onișorŭ. — Feudalismulŭ la Românī (schiță istorică), de G. Constantinescu. — Deșteptarea și întreținerea atențiunei în scólă, de S. M. Haliță. — Unŭ rĕspunsŭ, de G. S. Ioneanŭ. — Buletinŭ pedagogicŭ. — Bibliografiă — Corespondență. — Cu numĕrulŭ acesta se încheiă anulŭ primŭ. Prețulŭ abonamentului pentru Austro-Ungaria face 3 fl.

Calitățile și defectele țĕranului românŭ.

(conferință ținută la Ateneulŭ din Bucurescī.)

D. Barbu Ștefănescu a vorbitŭ la Ateneu despre calitățile și defectele țĕranului românŭ. Conferențiarulŭ a desvoltatŭ subiectulŭ sĕu cu acea căldură și pricepere, care îlŭ caracteriséză în orī ce cestiă unde este vorba de țĕranī, de felulŭ lorŭ de gândire și de simțimintele lorŭ.

D. Ștefănescu spune, că totdéuna a vorbitŭ în conferințe despre țĕranī și va face și în viitorŭ astfelŭ. Asta pentru că la noi lumea cultă cunósce mai multŭ alte țĕrī, cu poporațiunile lorŭ decâtŭ pe țĕrănimea nóstră dela țéră.

Este rĕu lucrulŭ acesta, unŭ remediu se cere, căcī altmintrelī gravŭ va fi pedepsită acéstă greșélă.

Pasiunea ce o are pentru poporulŭ românŭ, ḑice oratorulŭ, îl face ca și de astădată sĕ cerceteze caracterulŭ țĕrănimei și s'ar puté ḑice a întregului poporŭ românŭ.

Spune că în cercetarea nóstră asupra caracterului țĕranilorŭ se potŭ găsi, nu-i vorbă, particularitățī locale, județiane, dér orī-câtŭ de pedanțī am fi, nu putemŭ nega că în genere poporulŭ românŭ are acelașŭ caracterŭ.

Face apoi comparațiă între poporația din orașe și cea dela țéră și constată, că acéstă din urmă este mai bogatŭ în imaginație și mai logică în orī-ce gândire a ei. Susține acestea cu esemple.

Insistă mai alesŭ asupra imaginațiunei poetice a țĕranului, care până la vêrsta de 14 anī s'ar putea ḑice că este creatorŭ în tótă puterea cuvêntului.

N'avemŭ de câtŭ sĕ citimŭ casmele modestului dér multŭ talentatulul Ispirescu, care întrunea în sine tóte puterile sufletescī ale Românului.

Trece și descrie puterea de a judeca a țĕranului și gustulŭ lui, bunulŭ lui simțŭ d'a face variațiă în lucrurī fiă acele sufletescī, creațiunī ale fantasiei, fiă resultatulŭ judecăței rece. Citéză întru susținerea acestora poesiile eroice haiduceșcī.

Trecêndŭ la compararea celorlalta lucrurī de artă ale poporului românŭ cu cele de felulŭ acesta ale celorlalte popóre, spune cum țĕranulŭ nostru este superiorŭ multorŭ popóre prin faptulŭ, că ce a creatŭ, a creatŭ numai în gând, ér nu cu meșteșugulŭ ce'lŭ are cărturarulŭ, și pe care celelalte popóre, sciind carte, l'a întrebuințatŭ.

Acusă apoi pe sciitorii de carte ai noștri că nu prea se ocupă cu literatura poporului românŭ.

Citéză poesia Turturicei și spune cum ideia, simțirea dintr'ênsa poporulŭ o cântă într'unŭ modŭ sublimŭ, ér Ienăchiță Văcărescu, cărturarŭ mare pe vremea lui, abea se apropiă de acéstă poesiă cu strofa pe care o adăogase dênsulŭ.

Citéză alte rêndurī unde țĕrănimea descrie zavera, ciuma, robia etc.

Vorbesce apoi despre ghiciturī, legende etc. și despre spiritulŭ agerŭ alŭ poporului ce se manifestă prin aceste bucățī de poesiă.

Arată cum țĕranulŭ are o espresiă poetică pentru orī-ce lucru, cum dênsulŭ caută a da orī-cărui instrumentŭ orī ființă numirea lui particulară. Insistă aci asupra numelorŭ ce dă poporulŭ florilorŭ, numirī, carī arată tóte până la evidență puterea creatóre și fantasia bogată a poporului românŭ.

După aceea d-lŭ Stefănescu trece la partea a doua a conferinței sale. Vorbesce despre cealaltă parte a vieței țĕranului, când îmbĕtrânesce, când devine scepticŭ, când crede în fatalitate, când cu alte vorbe se schimbă la fire, perde acea putere de creațiune, acea ageră gândire de mai înainte. Insistă în deosebī asupra sgârceniei, și esplică la acestŭ locŭ pe scurtŭ și causa tuturorŭ defectelorŭ lui.

Termină cu cercetările sale asupra curagiului, eroismulŭ țĕranului, care se manifestă nu numai în rĕsboiu, dér sĕ-lŭ privimŭ în maximele sale asupra morții. Citéză esemple.

Publicŭ a fostŭ numerosŭ și a aplaudatŭ în dese rêndurī pe conferențiarŭ.

(„Românulŭ“) **I. R.**

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

NUNTA IN ȘCHEIU.*)

Pănă pe la 1830.

Multe mai scie mama din cele trecute, și când îi dai pasŭ la vorbă începe sĕ-țī spună cu tâlcŭ și ca din carte, și'țī povestesce de ómenī carī aḑī nu mai suntŭ și de obiceiurī carī aḑī s'au perdutŭ, și-țī vorbesce de vremurile carī au trecutŭ și carī nu se mai întorcŭ. Și are dreptate sĕ sciă multe, pentru că multe a vĕḑutŭ, și a vĕḑutŭ multe pentru-că a avutŭ vreme sĕ le vadă și vreme destulă e în trei sferturī de veacŭ prin care a trecutŭ.

Décă însĕ îțī vine óre-cum în gândŭ sĕ o'ntrebī „de câțī anī e“, nicīdecum nu-țī rĕspunde d'adreptu, nicī-de-cum nu'țī spune că a trecutŭ de 75 de anī, ci te lasă sĕ-i socotescī singurŭ, după ce dênsa îțī spune că: „29 de anī suntŭ de când mī-a muritŭ bărbatu, 23 de anī am trăitŭ cu dênsu, și de 23 orī 24 de anī eram când m'am măritatŭ, căcī pe atuncī, spune dênsa mai departe, pe atuncī nu se măritau fetele așa de tinere ca acuma, de aceea și vedeai atuncī pe la horă, când se făcea, totŭ fete în putere, înalte și voinice. — Și din muierile cu care am fetitŭ mai trăescŭ și astăḑī, cum e Rogozóe, Palecăsóe (fată de meșterŭ băgatŭ în țehī), Vuța Ghiorghióe; altele au muritŭ, unele mai de multŭ altele mai de curêndŭ, cum e Țica Butoesii, Chiva lu Lingură, Stana lu Guțoică și Munteana. — Și se făcea pe atuncī ca și acum jocŭ la noi pe Tocile în „Pajiștea a mare“, pe Cacova se făcea lângă Șargu și pe Côstă la „Crucea Mușicoiului“, și la jocŭ veniau ca și acuma fete și neveste[1]), și feciorī[2]) și ómenī însurațī de juca și lume multă de se uita. La orī-ce jocŭ se făcea, fete veniau de obiceiu numai de prin partea și din apropierea locului unde se făcea, éră ómenī și neveste, și mai alesŭ fecior. veniau de prin tóte părțile, de prin „Malu Ciurcului“, de pe „Calea adêncă“, de pe „Podu lu Grid“, de prin „Malulŭ lu Orghidanŭ“, de pe la „Podu Crețului“, de prin „Capu Satului“, de pe „Valea Oului“, de pe „Valea Teii“, de prin „Țigănie“, de pe la „Țîpu Cătanii“, de pe „Goriță“, și de prin „Ciocracŭ“, în sfârșitŭ de prin tóte părțile până și de prin „Brașovechiu“ și de prin „Curmătură“,[3]) însĕ de totŭ rarŭ și mai multŭ de se uitau. La jocŭ feciorii se întêlniau și jucau cu fetele și de multe orī pentru ele jocu era cu norocŭ.

Mai înainte vreme feciorū totŭ se

---

*) Românii brașovenī numescŭ „Cetate“ numai centrulŭ Brașovului, adecă partea împresurată și întărită cu ziduri și turnurī. Preurbiul (cum se ḑice pe acolo) Brașovului, adecă partea din susŭ, pórtă numirea generală de „Șcheiu“. In Șcheiu se află gimnasiulŭ celŭ mare gr. or. românŭ, cu optŭ clase, școla comercială cu trei clase, școlă reală cu patru clase, precum și clasele primare în numĕrŭ de cincī, tóte concentrate în mărețulŭ edificiu ce se înalță falnicŭ spre Nordŭ în fața ḑidurilorŭ „Cetății“ în loculŭ numitŭ „Gróverī“. Ceva mai susŭ de Gróverī e „Prundu“ adevĕrata piață a Șcheiului, și în Prundŭ, mai la o parte, spre miaḑadi se află vechia biserică „Sf. Nicolae“. Din Prundŭ dreptŭ în susŭ și cam spre apusŭ se începe o vale, care se întinde până departe în susŭ, până la „Țîpu Oabĕnului“, și care cu deosebire în partea de susŭ e destulŭ de îngustă și mărginită cu dealurī mai multŭ neîntrerupte, înalte și prăpăstióse. Acea vale, pe o întindere de peste o jumĕtate de césŭ cu piciorulŭ din Prundŭ, e acoperită cu case dese și pórtă numele de „Tocile“. Tocilenii începêndŭ dela „Crucea căpitanului“ — atâtŭ de departe de Prundŭ, pre câtŭ e acesta de Gróverī — mergŭ cu toții la biserica de pe „Tocile“: „Sf. Trăime“. Tocilele despre miaḑă-nópte suntŭ despărțite printr'o spinare de dealŭ destulŭ de mare, numită „Cósta Prundului“, suntŭ despărțite, ḑicŭ, de „Cacova“, o altă vale, însĕ nicī pe jumĕtate atâtŭ de întinsă și de asemenea acoperită de case carī suntŭ înșirate, astfelŭ încâtŭ forméză două ulițe, una josŭ d'alungulŭ văii și alta mai susŭ la drépta ei pe cóstele din fața sórelui. Numai cei ce locuescŭ pe fundu văii o ducŭ bine în ce privesce apa. — Spre sudŭ de Crucea Căpitanului, de Prundŭ și de Gróverī se întinde în clină așa numita „Côstă“ și „Costiță“.

[1]) Nevastă, pl. neveste, se ḑice la femeile tinere: muere, muerī, se ḑice la cele mai bĕtrâne, séu când se ia colectivŭ: muerī în oposițiune cu ómenī; femei nu e de locŭ întrebuințatŭ la clasa de rêndŭ.

[2]) Feciorŭ, pl. feciorī, e singurulŭ cuvêntŭ întrebuințatŭ cu înțelesulŭ de: tînĕrŭ, june. Cuvêntu „June“ și cu deosebire în pluralŭ „Junii“ șī-a câștigatŭ însemnarea sa cu totulŭ deosebită; cu altă ocasiune voiu vorbi de Junī și despre petrecerile lorŭ.

[3]) Am creḑutŭ cu cale a da atâtea numirī de localitățī, pentru-ca sĕ se vadă că ele au esistatŭ și esistă ca numirī românescī. De altfelŭ și în Brașovŭ începe lumea sĕ întrebuințeze numirī străine: în locŭ de „Zizinŭ“ ḑice Zájzonŭ; în locŭ de „Postovarŭ“ Schuler (cetesce Țuler) și adeseorī chiar schimbându'i numele numescŭ „Kapellenberg“ acea măréță „Tempa“, care se înalță ca o crestă dinspre sudulŭ „Cetății“. Apoi dela lumea mai de ceva din Brașovŭ se deprindŭ cu acele numirī și „Boerii din Țéră“. Și lui Neica Nică și Neica Trică și Neica Văsîi li-se face rușine d'a le mai ḑice pe românesce, și începu și ei sĕ le ḑică ca „Domnii“ pentru-că Domnii trebue sĕ scie mai bine.

Intêmplărĭ diferite.

Crapŭ colosalŭ. Precum spune „Temesvarer Ztg.“, din josŭ de Friedorf într'o băltăriă s'a prinsŭ unŭ crapŭ, care a cântăritŭ 35 chilograme. Probabilŭ că cu ocasiunea inundării a trecutŭ din Tisa în canalulŭ Begu și printr'unŭ stăvilarŭ ruptŭ fŭ dusŭ în băltăriă. Crapulŭ a fostŭ vêndutŭ în Timișóra de celŭ care l'a prinsŭ cu 23 fl.

Preotŭ sinucidŭ. Preotulŭ din comuna Schloss-Rosenau, Iosef Buchert, s'a sinucisŭ împușcându-se cu revolverulŭ. Causa e, precum spunŭ foile vieneze, că preotulŭ avea la 5 Aprilie o pertractare judecătorescă pentru delictulŭ de furtŭ de care era acusatŭ. Buchert era omŭ cultŭ și mai nainte fusese instructorŭ în multe case nobile. Furtulŭ ar consta, cum se ḑice, în aceea, că din ordinulŭ preotului au fostŭ tăiațĭ doi arinĭ ce aternau în grădina parochială.

Falsificare de banĭ. Aprópe de N. Szalonta (Bihorŭ) s'a descoperitŭ unŭ atelierŭ de falsificare de banĭ. Gendarmilorŭ lĭ-a bătutŭ la ochĭ, că la împletitorulŭ de coșurĭ Babos din Kemenyfok e tótă nóptea lumină și intrândŭ în casă deteră peste elŭ fabricândŭ împreună cu unŭ complice, anume Trencsenyi, note de 1 fl. fórte bine reușite. S'au confiscatŭ banii și mașinele, ér falsificatorii au fostŭ predațĭ judecății. Trencsenyi mai fusese condamnatŭ la 10 anĭ temniță totŭ pentru falsificare de banĭ și pedépsa șĭ-a și făcut'o. Tatălŭ lui Babos de asemenea fusese condamnatŭ pentru acelașŭ lucru la temniță pe viéță, și a și muritŭ în închisóre.

Scirĭ polițienescĭ:

Cu privire la notița publicată Sâmbătă în 19 (31) Aprilie despre aflarea unui visitiu spênḑuratŭ pe promenada de susŭ, se comunică acum, că numele visitiului e Ferencz Zoltan, din Hoghizŭ, și în luna Februarie se afla în serviciu la birjarulŭ de aci Matyas Andras. Motivulŭ faptei nu e cunoscutŭ.

Erĭ înainte de amédŭ s'a găsitŭ în têrgulŭ flosului din piéță o sumă mai mică de banĭ. Păgubașulŭ sĕ se anunțe la poliția.

CONVOCARE.

Onor. Domnĭ membri ai „Reuniunei de cântărĭ a plugarilorŭ românĭ din Câmpenĭ“, conformŭ § 7 din Stat. Reun. se convócă la ședința ordinară a adunărei generale, ce se va ținé la 8 Aprilie a. c. n. órele 2 p. m. în localulŭ scólei ortodocse române din Câmpenĭ.

Obiectulŭ:

1. Raportulŭ comitetului. 2. Raportulŭ cassarului. 3. Alegerea funcționarilorŭ. 3. Inscrierea de membri noi. 5. Propunerĭ.

Câmpenĭ, 30 Martie 1888.

Ioanŭ Motora, preș. reun. — *Ioanŭ Andreica*, actuarŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.“)

Parisŭ, 3 Aprilie. Formarea cabinetului se continuă. Floquet e la interne, Soblet la esterne, Freycinet la rĕsboiu, Peytral la finanțe.

Bucurescĭ, 3 Aprilie. Brătianu demisionândŭ, Regele a însărcinatŭ pe prințulŭ Ghica cu formarea cabinetului, care însĕ a refusatŭ acéstă misiune. Cu formarea cabinetului fŭ însărcinatŭ apoi Rosetti. Ședințele parlamentului s'au amânatŭ până la formarea cabinetului.

ULTIME SCIRĬ.

„Bombei“ din Brăila i-se comunică dela Ismailŭ, că în Basarabia au sositŭ ḑilele acestea patru-spre-ḑece regimente de infanterie și cavalerie.

Palatulŭ Legațiunii rusești din Bucurescĭ a fostŭ consumatŭ de flacărĭ. Foculŭ a începutŭ pe la 4 și jum. ore dela bucătăriă și s'a întinsŭ cu iuțéla fulgerului; în mai puținŭ d'o jumĕtate de oră, fumulŭ eșĭa pe tóte deschiḑĕtórele podului. Din clădire n'a rĕmasŭ decâtŭ mai numai zidurile; mobilierulŭ, biblioteca și avutele colecțiunĭ ce împodobéu numitulŭ palatŭ au fostŭ tóte scăpate și puse parte în dependințele din stânga, parte în curte. Pe la 6 ore, când foculŭ era mai-mai stinsŭ, a începutŭ a ploua.

Berlinŭ, 1 Aprilie. Unŭ decretŭ regalŭ amnestiază pe tóte persónele osândite pentru crima de lesmaiestate, pentru delicte séu crime politice, pentru resistență în contra puterei publice, pentru violarea ordinei publice, pentru delictele de pressă și pentru contravențiune în potriva dreptului de întrunire și de asociațiune.

DIVERSE.

Pedépsă pentru bețivĭ. In Suedia bețivii suntŭ întemnițațĭ și li se dă dreptŭ hrană pâne, care s'a ținutŭ unŭ césŭ înmuiată în alcoolŭ séu în vinŭ. Când li se scârbesce cu acéstă hrană și rĕmânŭ mai bine flămânḑĭ decâtŭ a se nutri astfelŭ, li se dă drumulŭ.

Pare că prin'acestŭ mijlocŭ mulțĭ bețivĭ se lasă de bețiă.

Revoltă de femei în Constantinopolŭ. Din capitala imperiului otomanŭ se anunță isbucnirea unui tumultŭ originalŭ, precum nu s'a mai întêmplatŭ de mulțĭ anĭ. Mai multe sute de turcóice au asediatŭ formalŭ, sub strigăte, urlete și amenințărĭ, ministerulŭ de finanțe [Malié] ca sĕ plătéscă la momentŭ pensiunile și restanțele salarielorŭ bărbațilorŭ lorŭ. Este de amintitŭ, că precum îșĭ avea vechia Romă femeile sale bocitóre, așa îșĭ are Stambululŭ modernŭ femeile sale de scandalŭ, carĭ pentru plată asediază de diminéța până séra oficiile turcescĭ pentru ca, făcêndŭ scandale, sĕ încaseze banii restanțĭ. Este unŭ faptŭ cunoscutŭ și notoricŭ, care-șĭ are geneza sa în împrejurarea, că oficiile turcescĭ, neavêndŭ banĭ în casse, plătescŭ pe amploiațĭ cu mandate „au porteur“ către ministeriulŭ de finanțe. Acesta, neavêndŭ érășĭ banĭ, amână pe bieții mandanțĭ de pe o ḑi pe alta, ba chiar anĭ întregĭ, încâtŭ bieții, ne mai sciindŭ ce sĕ facă, îșĭ iau refugiulŭ chiar și la femeile inscenătóre de scandale. Una dintre aceste femei pĕtrunse ḑilele acestea chiar până în cabinetulŭ de lucru alŭ ministrului de finanțe Mahmud Dschellahedin și-lŭ molestă cu totŭ felulŭ de ocărĭ și blăsteme ca sĕ plătéscă mandatele ce ea le ținea în mână. Fericitulŭ ministru căută sĕ mângăe și sĕ liniștéscă pe femeiă, dér după-ce cuvintele sale nu ajutară nimica și femeea făcea totŭ mai mare larmă, porunci sevitorilorŭ sĕi sĕ o dea pe ușă afară. Aceștia însĕ esecutară ordinulŭ atâtŭ de stângaciu, că femeea căḑu pe trepte de vale și 'șĭ rupse gâtulŭ. Ceea ce s'a întêmplatŭ după acésta nu se mai póte descrie. Femeile carĭ așteptau în curte după plată, pĕtrunseră în ministerŭ, strigară, sbierară, bubuiră și blăstĕmară pe ministrulŭ de finanțe în tóte tonurile, încâtŭ bietulŭ Mahmud Dschellaledin dede ordinŭ sĕ se închidă tóte întrările, pentru ca celŭ puținŭ persóna sa sĕ fiă asigurată. Larma dură câteva óre, până ce succese a procura vre-odoi banĭ și a încredința pe femei, prin probe elocente despre nevinovăția ministrului și despre buna voință de a le ajuta.

Esperințe din crescerea crapului. S'au obținutŭ, dupa cele ce vedemŭ în „Revue des Eaux et Forêts,“ mai bune resultate în crescerea crapului, când lacurile, carĭ cuprindŭ acestŭ pesce, au marginile cultivate și când primescŭ apele din împrejurimĭ, carĭ au adusŭ óre-care cantitate de îngrășăminte ale pământurilorŭ. Deși stejarii de pe marginea lacului conținŭ apa astringentă, însĕ acestŭ lucru contribue mai multŭ în bine decâtŭ în rĕu asupra educațiunei peștelui crapŭ. Acésta resultă din esperiențele făcute la Jacqueminière aprópe de Courtenay (Loiret), la lacurile încunjurate unele de plante cultivate, ér altele de stejarĭ.

Din Monte-Carlo. Precum anunță „Pensiero“ din Nizza, în 24 Martie n. s'a împușcatŭ în Monte-Carlo cu unŭ revolverŭ o Englezóică, care perduse în joculŭ de cărțĭ 250,000 fl. după cum spunŭ foile din Geneva, dela 1 Ianuarie 1888 s'au sinucisŭ în Monte-Carlo, în urma perderilorŭ în joculŭ de cărțĭ, 49 de persóne.

NECROLOGU.

Subscrișii în numele lorŭ și alŭ celorlalțĭ consângenĭ și cunoscuțĭ cu inima sfâșiată de durere anunță, cumcă prea iubitulŭ tată, moșŭ, socru și unchiu

Nicolau Găitanŭ

jude la tabla regéscă din Têrgulŭ-Mureșului în pensiune și advocatŭ, a încetatŭ din viéță în 20 Martie (1 Aprilie) în etate de 67 anĭ.

Rĕmășițele pămêntescĭ ale rĕposatului se vorŭ așeḑa aḑĭ în cimiteriulŭ bisericei române din Satulungŭ.

Brașovŭ, 22 Martie (3 Aprilie) 1888.

Maria S. Căluțiu, n. Găitanŭ ca fiică, *Simeonŭ Caluțiu*, advocatŭ, ca ginere. *Pulcheria*, *Marcianŭ*, *Măriuța*, *Hortensia Căluțŭ* ca nepoțĭ, *Iustina Gologanŭ* născ. *Găitanŭ* ca soră, *Ioniță*, *Petru și Ilie Boroșiu* ca nepoțĭ de soră.

Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 30 Martie st. n. 1888

Bancnote românescĭ	Cump.	8.48	Vênd.	8.50
Argintŭ românescŭ .	„	8.44	„	8.48
Napoleon-d'orĭ . . .	„	10.04	„	10.05
Lire turcescĭ . . .	„	11.34	„	11.35
Imperialĭ	„	10.32	„	10.35
Galbinĭ	„	5.88	„	5.92
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	102.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusescĭ . . .	„	102.—	„	104.—
Discontulŭ	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 29 Martie st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	96.20
Renta de hârtiă 5%	83.55
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare .	149.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) . .	94.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) . .	123.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . .	109.25
Bonurĭ rurale ungare	104.
Bonurĭ cu clasa de sortare	103.60--
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ . . .	104.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	103.80
Bonurĭ rurale Transilvane	103 80
Bonurĭ croato-slavone	103.25
Renta de hârtiă austriacă	77.65
Renta de argintŭ austriacŭ	79.60
Renta de aurŭ austriacă	109.60
Losurĭ din 1860	131.75
Acțiunile băncei austro-ungare . . .	857.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungur. .	274.20
Acțiunile băncei de creditŭ austr. .	274.20
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	—.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	123.—
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	124.30
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.98
Napoleon-d'orĭ	10.03
Mărcĭ 100 împ. germane	62.30
Londra 10 Livres sterlinge	126.60

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureșianu.**

---

mai ducea la fată în casă, înainte de a o cere, de s'ar fi dusŭ măcarŭ vr'o jumĕtate de anŭ de ḑile, de se cunoscea bine cu fata, și décă nu „i-se părea“ nu se mai ducea, ér décă fata îi plăçea și „era dela Dumneḑeu“, o lua. Elŭ trimetea voatre¹) sĕ-lŭ votréscă. — Unii feciorĭ, prea puțintei, făceau cum se face astăḑĭ: după ce puneau ochii pe vr'o fată, de care credea fiăcare, că e de nasu lui și că i-ar fi potrivită de nevastă, trimeteau deadreptulŭ voatre, fără sĕ fi călcatŭ mai întâiu ei peste pragu casei fetii.

(Va urma.)

(4)

SNOAVE ȘI POVEȘTĬ SLAVICE.

Istorisite după Dr. F. S. Krauss

de

G. B. Duică.

Mĕrulŭ de aurŭ și cele nouă păunițe.

Feciorulŭ de împĕratŭ încăleca a treia ḑi séra pe iapă și pleca la câmpŭ; mânzulŭ alerga pe lânga iapă. Voinicolŭ șeḑu totŭ pe iapă, adurmì către meḑulŭ nopții, și când se treḑi vĕḑu, că stă călare pe bușteanŭ cu căpăstrulŭ în mână. Cum vĕḑu una ca asta, feciorulŭ de împĕratŭ sări sĕ'șĭ caute iapa; îșĭ aduse aminte de ce'i poruncise bĕtrâna iepei, scóse pĕrulŭ lupului din năframă, ilŭ frecă în mânĭ și lupulŭ se arătă șĭ'i ḑise: Ce vréi nenișorule?“ Feciorulŭ de împĕratŭ îi grăi: „Mĭ-a scăpatŭ iapa bĕtrânei și nu sciu unde este.“ Lupulŭ ḑise: „Aicĭ este la noi, iapa s'a făcutŭ lupŭ și mânzulŭ pui de lupŭ; bate cu căpăstrulŭ în pămêntŭ și strigă: Trăesce iapa bĕtrânei!“ Feciorulŭ de împĕratŭ bătu cu căpăstrulŭ în pămêntŭ și strigă: „Trăesce iapa bĕtrânei!“ Iapa veni cu mânzulŭ ca și mai nainte. Feciorulŭ de împĕratŭ îi puse căpĕstrulŭ în capŭ și se întórse acasă. Mânzulŭ alerga sprintenŭ pe lângă mă-sa. După ce ajunse acasă bĕtrâna îi puse feciorului de împĕratŭ de mâncare, duse iapa în grajdŭ și o bătea cu cleștele și o înfrunta: „De ce nu te-ai ascunsŭ între lupĭ?“ „M'am ascunsŭ, dér și lupii se au bine cu feciorulŭ de împĕratŭ și m'au spusŭ.“

Bĕtrâna eși din grajdŭ și feciorulŭ de împĕratŭ îi grăi: „Ascultă babo, eu te-am slujitŭ cu credință și omeniă, e vremea sĕ-'mĭ dai simbria!“ Bĕtrâna îi respunse: „Dragulŭ meu, cum ne-amŭ tocmitŭ, așa vomŭ plăti. Din doispreḑece cai, sĕ 'țĭ alegĭ tu care vréi!“

Feciorulŭ de împĕratŭ îi ḑise: „Nu-i de alesŭ aicĭ, dă-mĭ pe acela răbciugosŭ din colțŭ, ăla'i pentru mine, nu cei frumoșĭ.“ — De ce-țĭ alegĭ chiar pe răbciugosulŭ cela, nu poțĭ alege unulŭ din cei frumoșĭ?“ Feciorulŭ de împĕratŭ nu voia sĕ scie de altulŭ, și'i ḑise: „Sĕ-mĭ dai calulŭ care'lŭ vréu eu, că așa ne-amŭ înțelesŭ!“ Bĕtrâna n'avea ce face și'i cinsti calulŭ ce-lŭ cerea elŭ.

Feciorulŭ îșĭ luă rĕmasŭ bunŭ, și plecă cu calulŭ de căpăstru; după ce a ajunsŭ într'o pădure îșĭ curăți și țeselă calulŭ, de'i strălucea pĕrulŭ ca aurulŭ curatŭ. Apoi încălecă pe calŭ și'i dete unŭ desghinŭ; calulŭ sbură ca o pasere și repede ajunseră la cetatea smeului. Cum ajunse, feciorulŭ de împĕratŭ îi ḑise împĕrătesei: „Gătesce-te de grabă sĕ plecămŭ!“ De grabă se gătiră, încălecară pe calŭ și porniră cu ajutorulŭ Domnului.

Smeulŭ sosi mai târḑiu acasă, vĕḑu că împĕrăteasa a fugitŭ și grăi către calulŭ sĕu: „Ce e de făcutŭ? sĕ mâncămŭ și sĕ bemŭ ântâi, orĭ sĕ pornimŭ după ei?“ Calulŭ îi respunse: „Orĭ mănâncĭ, orĭ nu mănâncĭ; orĭ béi, orĭ nu béi, orĭ pornescĭ după ei orĭ nu pornescĭ, de ajunsŭ nu'i mai ajungĭ!“ Cum auḑi smeulŭ una ca asta, se aruncă pe calŭ și porni după împĕrătésa sĕ-o ajungă.

Feciorulŭ de împĕratŭ și împĕrătésa vĕḑură smeulŭ că vine după ei, și s'au spăimêntatŭ și impinteniau calulŭ sĕ mérgă mai iute, dér calulŭ le rĕspunse: „Nu te teme stăpâne că nu-i de lipsă sĕ fugimŭ.“ După ce smeulŭ se mai apropiă, începŭ calulŭ lui a striga: „Stăi mai incetinelŭ, frățióre, aștéptă-mĕ puținŭ, că de nu, mĕ sfirșescŭ alergândŭ după tine!“ Dér calulŭ feciorului de împĕratŭ îi respundea: „Tu eștĭ prostŭ, frate, că ducĭ pe mișelulŭ de smeu, svîrle cu piciórele de dindĕrĕtŭ, trântesce'lŭ de petri și vin'o cu mine.“ Cum auḑi vorbele frate-sĕu, calulŭ smeului puse capulŭ în pămêntŭ, svîrli cu piciórele de dindĕrĕtŭ și trânti pe smeulŭ de petri de se făcŭ totŭ fărîme.

Impĕrătésa încălecă calulŭ smeului și merse cu feciorulŭ de împĕratŭ; și au ajunsŭ téferĭ în țéra lorŭ, și au împĕrățitŭ până au muritŭ.

---

¹) Voatră, voatre, a votri, votrire, în locŭ de pețitóre, a peți, care abia aḑĭ e cunoscutŭ aprópe numai în: „a merge în pețite“.

PUBLICAŢIUNE.

3—2

Joi în 26 Aprilie a. c. se va ţinea spre scopulŭ vêndărei casei din Uliţa Căldărarilorŭ Nr. 523 [fostulŭ spitalŭ militarŭ] atâtŭ o pertractare de oferte în scrisŭ, câtŭ şi licitaţiune verbală.

Se învită decĭ toţĭ doritorii de cumpĕrare, ca până în 25 Aprilie a. c. înainte de prândŭ 12 óre sĕ 'şĭ aştérnă la d-lŭ primarŭ Franciscŭ de Brennerberg ofertele sigilate, provĕdute cu unŭ timbru de 50 cr. şi ca vadiu 10% din suma de cumpĕrare oferită, conţinêndŭ ofertulŭ totdeodată şi dechiaraţiunea, că oferentului îĭ suntŭ cunoscute condiţiunile contractuale şi de ofertŭ şi că se supune lorŭ necondiţionatŭ. Suma, ce se oferă, are sĕ se amintéscă în ofertŭ în cifre şi litere.

Licitaţiunea verbală se va ţinea în aceeaşĭ ḑi la 3 óre după prândŭ la oficiolatulŭ economicŭ orăşenescŭ.

Nu se primescŭ ofertele aşternute după timpulŭ ficsatŭ.

Condiţiunile contractuale şi de oferte se potŭ examina de fiecine la oficiolatulŭ economicŭ orăşenescŭ în decursulŭ órelorŭ oficióse până în ḑiua de licitaţiune, putêndu-se totdeodată vedea până atuncĭ şi realitatea ce are sĕ se vêndă, totuşĭ însă pe lângă intervenţiunea oficiolatului economicŭ.

Preţulŭ de strigare pentru casa, ce are sĕ se vêndă, este 20,000 fl.

Braşovŭ, 27 Martie 1888.

Magistratulŭ orăşenescŭ.

Irevocabilŭ! **Numaĭ 6 ḑile!**

Insciinţare.

CIRCULU

englesŭ-americanŭ

Louis Born

(în circulŭ din colosalulŭ cortŭ fórte elegantŭ DINAINTEA PORŢII VĂMII).

JOI în 5 Aprilie 1888 SÉRA LA 7½ ORE

MARE REPRESENTAŢIUNE DE GALA

pentru deschiderea circului

cu programŭ fórte bogatŭ şi fórte interesantŭ.

Debutulŭ întregului personalŭ artisticŭ constătătorŭ numaĭ din puterĭ artistice de primulŭ rangŭ.

Joi în 5 Aprilie după améḑĭ la 2 óre va fi

O MARE PROCESIUNE DE PARADĂ

cu toţĭ caii, elefanţii, cămilele, dromedarii, trăsurile de gală etc. prin stradele principale şi va lua parte la ea întregulŭ personalŭ artisticŭ (costumatŭ).

BUCĂŢILE DE MUSICĂ SE ESECUTĂ DE ORCHESTRA PROPRIĂ.

Preţulŭ locurilorŭ:

Locŭ reservatŭ (numerotatŭ): 1 fl. 50 cr. — Loculŭ I 1 fl. — Loculŭ II 60 cr.—Loculŭ III 30 cr. Copii sub 10 anĭ şi militarii (dela sergentŭ majorŭ în josŭ) plătescŭ pentru locurile I, II şi III jumătate.

Pentru comoditatea publicului cassa circului va fi deschisă şi înainte de améḑĭ dela 9—12 óre şi după améḑĭ dela 3 óre.

SPRE CONSIDERARE

Din causa disposiţiunilorŭ de călĕtoriă ce s'au luatŭ, nu se póte da nicĭ o representaţiune maĭ multŭ decâtŭ cele anunţate pe placate.

Cu distinsă stimă
Louis Born,
Proprietarŭ şi Directorŭ de circŭ.

3—3

52—45

Se deschide abonamentŭ pre anulŭ 1888

la

AMICULU FAMILIEI. Ḑiarŭ beletristicŭ şi enciclopedicŭ-literarŭ — cu ilustraţiunĭ. — Cursulŭ XII. — Apare în 1 şi 15 ḑi a lunei în numerĭ câte de 2—3 cóle cu ilustraţiunĭ frumóse; şi publică articlii socialĭ, poesii, novele, schiţe, piese teatralĭ ş. a. — mai departe tractéză cestiunĭ literare şi scienţifice cu reflesiune la cerinţele vieţei practice; apoi petrece cu atenţiune viéţa socială a Românilorŭ de pretutindenea, precum şi a celorlalte poporaţiunĭ din patriă şi străinătate; şi prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grijile vieţei; şi preste totŭ nisuesce a întinde tuturorŭ individilorŭ din familiă o petrecere nobilă şi instructivă. — Preţulŭ de prenumeraţiune pre anulŭ întregŭ e 4 fl., pentru România şi străinătate 10 francĭ — lei, plătibilĭ şi în bilete de bancă orĭ marce postalĭ.

PREOTULŬ ROMÂNŬ. Ḑiarŭ bisericescŭ, scolarŭ şi literarŭ — cu ilustraţiunĭ. — Cursulŭ XIV. — Apare în broşurĭ lunare câte de 2½ — 3½ cóle; şi publică portretele şi biografiile archiereilorŭ şi preoţilorŭ mai distinşĭ, precum şi alte portrete şi ilustraţiunĭ, — mai departe articlii din sfera tuturorŭ sciinţelorŭ teologice şi între aceştia mulţime de predice pre duminecĭ, serbătorĭ şi diverse ocasiunĭ, mai alesŭ funebralĭ, — apoi studii pedagogice-didactice şi scienţifice-literarĭ; şi în urmă totŭ soiulŭ de amĕnunte şi scirĭ cu preferinţa celorŭ din sfera bisericéscă, scolastică şi literară. — Preţulŭ de prenumeraţiune pre anulŭ întregŭ e 4 fl. — pentru România 10 francĭ — lei, plătibilĭ şi în bilete de bancă orĭ marce postalĭ.

Colectanţii primescŭ gratisŭ totŭ alŭ patrulea esemplarŭ.

Numerĭ de probă se trimitŭ gratisŭ orĭ-cui cere.

A se adresa la „CANCELARIA NEGRUŢU“ în Gherla — Sz-ujvár. — Transilvania.

Totŭ de aci se mai potŭ procura şi următórele cărţĭ din editura propriă:

Apologie. Discusiunĭ filologice şi istorice maghiare privitóre la Românĭ, învederite şi rectificate de Dr. Gregoriu Silaşi. — Partea I. Paulŭ Hunfalvy despre Cronica lui Georg. Gabr. Şincai. Preţulŭ 30 cr.

Renascerea limbei românescĭ în vorbire şi scriere învederită şi apreţiată de Dr. Gregoriu Silaşi. (Op complet). Broşura I. II. şi III. Preţulŭ broş. I. II. câte 40 cr. — Broşura III. 30 cr. Tóte trei împreună 1 fl.

Cuvêntărĭ bisericescĭ la tóte sĕrbătorile de peste anŭ, de I. Papiu. Unŭ volumŭ de preste 26 cóle. Acest opŭ de cuvêntărĭ bisericescĭ întrece tóte opurile de acestŭ soiu apărute până acum — avêndŭ şi o notiţă istorică la fiă-care sĕrbătóre, care arată timpulŭ introducerei, fasele prin carĭ a trecutŭ şi modul cum s'a stabilitŭ respectiva sĕrbătóre. Preţulŭ e 2 fl.

Barbu cobzariulŭ. Novelă originală de Emilia Lungu. Preţulŭ 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Preţulŭ 20 cr.

Idealulŭ perdutŭ. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinaru. Preţulŭ 15 cr.

Opera unui omŭ de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **Idealulŭ pierdutŭ** de Paulina C. Z. Rovinaru. Preţulŭ 15 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Preţulŭ 10 cr.

Codreanŭ craiulŭ codrului. Baladă de Georgiu Simu. Preţulŭ 10 cr.

Ultimulŭ Sichastru. Tradiţiune de Georgiu Simu. Preţulŭ 10 cr.

Elŭ trebue sĕ se insóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruţŭ. Preţulŭ 25 cr.

Branda sêu Nunta fatală. Schiţă din emigrarea lui Dragoşŭ. Novelă istorică naţională. Preţulŭ 20 cr.

Numerii 76 şi 77. Naraţiune istorică după Wachsmann, de Ioanŭ Tanco. Preţulŭ 30 cr.

Probitatea în copilăriă. Schiţă din sfera educaţiunei. După Ernest Legouvé. Preţulŭ 10 cr.

Hermanŭ şi Dorotea după W. de Goethe, traducţiune liberă de Constantinŭ Morariu. Preţulŭ 50 cr.

Ifigenia în Aulida. Tragediă în 5 acte după Euripide, tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Preţulŭ 30 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragediă în 5 acte după Euripide, tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Preţulŭ 30 cr.

Petulantulŭ. Comediă în 5 acte, după Augustŭ Kotzebue, tradusă de Ioanŭ St. Şuluţŭ. Preţulŭ 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ţinută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincenţiu Nicóră, prof. gimnas. — Cu portretulŭ M. S. Regina României. Preţulŭ 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unŭ volumŭ de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese şi arangiate. Preţulŭ redusŭ (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafirĭ şi viorele, poesii poporale, culese de Ioanŭ Popŭ Reteganu. Unŭ volumŭ de 14 cóle. Preţ. 60 cr.

Tesaurulŭ dela Petrósa sêu Cloşca cu puii ei de aurŭ. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Preţulŭ 20 cr.

Biblioteca Sătênului Românŭ. Cartea I, II, III, IV, cuprindŭ materii fórte interesante şi amusante. Preţulŭ la tóte patru 1 fl. — câte una deosebĭ 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprinde materii fórte interesante şi amusante. Preţulŭ 30 cr.

Colectă de recepte din economiă, industriă, comerciu şi chemiă. Preţulŭ 50 cr.

Economia pentru scólele popor. de T. Roşiu. Ed. II. Preţulŭ 30 cr.

Îndreptarŭ teoreticŭ şi practicŭ pentru învĕţământulŭ intuitivŭ în folosulŭ elevilorŭ normalĭ (preparandialĭ), a învĕţătorilorŭ şi a altorŭ bărbaţĭ de scólă, de V. Gr. Borgovanŭ, profesorŭ preparandialŭ. Preţulŭ unui esemplarŭ cu porto francatŭ 1 fl. 80 cr. v. a. In literatura nóstră pedagogică abia aflămŭ vre-unŭ opŭ, întocmitŭ după lipsele scólelorŭ nóstre în mĕsura în care este acesta, pentru aceea îlŭ şi recomandămŭ mai alesŭ directorilorŭ şi învĕţătorilorŭ ca celorŭ în prima liniă interesaţĭ.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Românĭ. De V. Gr. Borgovan. Preţulŭ 15.

Manualŭ de Gramatica limbei române pentru scólele poporalĭ în trei cursurĭ de Maximŭ Popŭ, profesorŭ la gimnasiulŭ din Năsĕudŭ. — Manualŭ aprobatŭ prin ministerulŭ de culte şi instrucţiune publică cu rescriptulŭ de datŭ 26 Aprilie 1886, Nr. 13,193. — Preţulŭ 30.

Gramatica limbei române lucrată pe base sintactice de Ioanŭ Buteanu, prof. gimn. Unŭ volumŭ de peste 30 cóle. Preţulŭ 2 fl.

Manualŭ de stilistică de Ioanŭ F. Negruţŭ, profesorŭ. Opŭ aprobatŭ şi din partea ministeriului de culte şi instrucţiune publică cu rescriptulŭ de dato 16 Dec. 1885 Nru. 48,518. Partea practică fórte bogată a acestui op — cuprindêndŭ composiţiunĭ de totŭ soiulŭ de acte obveniente în referinţele vieţei socialĭ — se póte întrebuinţa cu multŭ folosŭ de către preoţĭ, învĕţătorĭ şi alţĭ cărturarĭ românĭ. Preţulŭ 1 fl. 10 cr.

Nu mĕ uita. Colecţiune de versurĭ funebralĭ, urmate de iertăciunĭ, epitafiă ş. a. Preţulŭ 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕţătorĭ şi preparanḑĭ. Broş. I. scrisă de Gavrilŭ Trifu profesorŭ preparandialŭ. Preţulŭ 80 cr.

Cele mai eftine cărţĭ de rugăciunĭ:

Mărgăritarulŭ sufletului. Carte bogată de rugăciunĭ şi cântărĭ bisericescĭ fórte frumosŭ ilustrată. Preţulŭ unui esemplarŭ broşuratŭ e 40 cr., legatŭ 50 cr., legatŭ în pânză 60 cr., legatŭ mai finŭ 60, 80, 90 cr., 1 fl., în legătură de luxŭ 1.50—2.50

Miculŭ mărgăritarŭ sufletescŭ. Cărticică de rugăciunĭ şi cântărĭ bisericescĭ — frumosŭ ilustrată, pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele. Preţulŭ unui esemplarŭ broşuratŭ e 15 cr., — legatŭ 22 cr., legatŭ în pânḑă 26 cr.

Cărticică de rugăciunĭ şi cântărĭ pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele, Cu mai multe icóne frumóse. Preţulŭ unui esemplarŭ e 10 cr.; 50=3 flor.; 100=5 fl.

Visulŭ Prea Sântei Vergure Maria a Născĕtórei de D-ḑeu urmatŭ de mai multe rugăciunĭ frumóse. Cu icóne frumóse. Preţulŭ unui esemplarŭ spedatŭ franco e 10 cr., 50 esemplare 3 fl., 100 esemplare 5 fl. v. a.

Epistolia D. N. Isusŭ Christosŭ. Preţulŭ unui esemplarŭ legatŭ şi spedatŭ franco e 15 cr.